

Balla Kamilla¹: A mianmari katonai kormányzás elfeledett három éve – Belső konfliktus, régiós dilemma

Vezetői összefoglaló

- A mianmari katonai junta három év alatt sem tudta megszilárdítani hatalmát az ország felett, az elmúlt fél év során pedig erői a komoly gyengülés jeleit mutatták.
- A junta vezetői egyszerre néznek szembe a társadalom csökkenő együttműködési hajlandóságával, a katonai sikertelenséggel és a fokozódó nemzetközi elszigetelődéssel.
- Kína ugyanakkor – szembesülve az Egyesült Államok Nemzeti Egység Kormányt preferáló politikájával – feladta korábbi semlegességét és nyíltabban támogatni kezdte a katonai rendszert.
- A jelenlegi szituációban a rezsím feltehetően felismerte, hogy még kedvező helyzetben van a polgárháború rendezésére irányuló tárgyalások megkezdéséhez. Kína és Thaiföld pedig különleges helyet foglalnak el azon külföldi partnerek sorában, amelyek előmozdíthatják ezt.
- Az elmúlt években a nemzetközi közösség szemében némileg leértékelődött mianmari konfliktus az utóbbi időben újra a figyelem fókuszába került.

A Mianmarban 2021. február 1-jén történt katonai hatalomátvétel óta eltelt három év során folyamatosak voltak az összecsapások a juntaerők és a katonai vezetés ellen lázadó különböző etnikai fegyveres felkelő csoportok között. Mindazonáltal, az – Arakan Hadseregéből [AA], Mianmari Nemzeti Demokratikus Szövetség Hadseregéből [MNDAA] és Ta'ang Nemzeti Felszabadító Hadseregéből [TNLA] álló – Három Testvériség Szövetség által tavaly október végén elindított 1027-es Hadművelet (*Operation 1027*) kezdete óta az állami hadseregen (Tatmadaw) komoly meggyengülés jelei mutatkoznak.² Az illegális katonai hatalomátvétel harmadik évfordulóját követően már egyértelműen kimondható, hogy bár a puccsot sikeresen kivitelezte a katonai vezetés, hatalmát azonban három év alatt sem sikerült megszilárdítania az 1962-től de facto katonai uralom alatt működő, majd 2011 és 2021 között a demokratizálódás és gazdasági reformok útjára lépett délkelet-ázsiai országban. Mianmar gazdasága krízis közeli állapotba került a puccsot követő három évben: a helyi valuta (kyat) felére értékelődött le az amerikai dollárhoz képest,³ folyamatos az olaj-, gáz-és üzemanyaghiány. A két jelentős nagyvárosban, Jangonban és Mandalajban a lakosság állandósult jellegű áramkimaradásról számol be.⁴ Elemzésünk ezeket a válságjelenségeket tekinti át.

A kezdetek – katonai hatalomátvétel 2021. február 1-jén

Mianmar 1962 és 2011 között katonai irányítás alatt állt, majd az ország egy olyan alkotmány alapján kezdte meg a demokráciába való átmenetet, amely három minisztérium irányítását, valamint a parlamenti helyek 25%-át továbbra is fenntartotta a hadsereg kinevezettjeinek.⁵ 2016-ban az Aung San Szu Kji államtanácsos vezette polgári kormány vette át az ország vezetését. Pártja, a Nemzeti Liga a Demokráciáért (NLD) a 2020. novemberi választásokon elsőprő főlényvel ismét győzedelmeskedett, szemben az ország hadserege által támogatott Unió Szolidaritás Pártjával. A katonaság a választások eredményét többször megkérdőjelezte választási csalásokra hivatkozva, amely végül 2021. február 1-én Aung San

¹ Balla Kamilla biztonság és védelempolitikai szakértő, Magyarország Bangkoki Nagykövetségének első beosztott diplomatája.

² SWAN KHAI, Tual: [Brain drain' follows military coup](#). [online], 2024. 04. 08. Forrás: Bangkok Post, [2024.04.09.]

³ Világbank [2022]: Myanmar Economic Update August-September 2022

⁴ [Massive power outages afflict Yangon and Mandalay](#). [online], 2023.12.15. Forrás: Myanmar Now, 2024.04.01.

⁵ KIPGEN, Nehginpao: *Myanmar: A Political History*. Oxford University Press, Oxford. 2016. pp. 76-100.

Szju Kji államtanácsos, külügyminiszter letartóztatásához, a polgári kormány további vezetőinek őrizet-bevételéhez, illetve egyéves szükségállapot bevezetéséhez⁶ vezetett.⁷ Az ország vezetését Min Aun Hlaing tábornok, a hadsereg parancsnoka vette át. A lakosság részéről a katonai hatalomátvétel azonnal tüntetéseket vont maga után: az ország nagyvárosaiban, Mandalajban és Jangonban több ezren vonultak az utcákra a demokratikus rend visszaállítását és a polgári kormány letartóztatott vezetőinek szabadon engedését követelve. Ezeket a megmozdulásokat azonban a junta brutális eszközökkel torolta meg.⁸ A puccsista vezetés hatalmának legitimálása mindazonáltal már a kezdetektől sikertelennek mutatkozott.

Kísérletezés a katonai vezetés hatalmának megszilárdítására

A 2021-es katonai puccsot követő lakossági elégedetlenség mellett az országnak a COVID-19 világjárvány negatív belpolitikai és gazdasági hatásaival is szembe kellett néznie. Az illegitim hatalomátvétellel az Európai Unió⁹ és további „like-minded” országok¹⁰ is szankciók bevezetésével reagáltak. Továbbá több nemzetközi nagyvállalat – így például a malajziai Petronas, a francia TotalEnergies, az amerikai Chevron, a norvég Telenor, az ausztrál Woodside – is az országból történő kivonulás mellett döntött.¹¹ A negatív gazdasági hatások, mint például a helyi valuta (kyat) rohamos leértékelődése, az importárak jelentős emelkedése, illetve logisztikai fennakadások mellett az ország biztonsági helyzete is folyamatosan romlott. Belpolitikai szempontból patthelyzet alakult ki: a junta nem tudta teljes ellenőrzése alá vonni az országot, míg az ellenzéki erők nem tudták megdönteni a katonai rezsimet. Az ország területének nagy része hadműveleti színterré vált, Mianmar az országkudarc (*failed state*) küszöbére került.¹² Az orosz-ukrán háború 2022. februári kitörése a nemzetközi szereplők figyelmét Európa felé irányította, így az ENSZ, EU, az Amerikai Egyesült Államok, valamint más, a térségben befolyással bíró tényezők a mianmari helyzet megoldása kapcsán a legkézenfekvőbb utat választották és regionális kihívásként jellemezve az itt zajló eseményeket a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) hárították a mianmari konfliktus megoldását.

Az ASEAN és a nemzetközi közösség cselekvőképzetlensége

Bár a brunei-i elnökség vezetésével a regionális nemzetközi szervezet a mianmari katonai hatalomátvételt követően nem sokkal, 2021. április 24-én kiadta a válság megoldása érdekében kialakított ötponos konszenzusát¹³ (*Five Points Consensus Agreement – 5PCA*), korán nyilvánvalóvá vált, hogy az ASEAN nem képes a mianmari válság gyors kezelésére a tagállamok konszenzusos döntéshozatalát gátoló véleményeltérése, valamint a belügyekbe való be nem avatkozás alapelveinek okán. Az ASEAN továbbá ezen alapelvek mentén nem rendelkezik szankciós mechanizmussal sem. A szervezeten belüli törés a legegyszerűbben a megengedőbb és a szigorúbb álláspontot képviselő tagállamok közötti nézetkülönbségként írható le. Míg Laosz, Thaiföld¹⁴ és Kambodzsa földrajzi közelségük és gazdasági kapcsolataik okán enyhébb álláspontot képvisel a juntával szemben, addig Malajzia, Indonézia, a Fülöp-szigetek és Szingapúr határozottabb, a

⁶ A szükségállapot továbbra is érvényben van. A demokratikus választások lefolytatásának megakadályozása érdekében azt a katonai junta az elmúlt három év során folyamatosan fél éves időtartamokra meghosszabbította.

⁷ Aung San Suu Kyi: Myanmar democracy icon who fell from grace. [online], 2021.12.06. Forrás: BBC News [2024. 03.29.].

⁸ Myanmar's military is killing peaceful protesters. Here's what you need to know [online], 2021. március 25. Forrás: CNN [2024.03.30.].

⁹ EU Sanctions Map (Myanmar). [online], Forrás: www.sanctionsmap.eu [2024.04.09.].

¹⁰ Így Egyesült Államok, Kanada, Egyesült Királyság, Ausztrália. What's next for sanctions on Myanmar? [online], 2023. 06. 23. Forrás: East Asia Forum, [2024.03.20.].

¹¹ Foreign companies in Myanmar bide their time with eye on long view. [online], 2022.11.23. Forrás: Nikkei Asia, [2024.04.02.].

¹² HUNT, Luke [2023]: Should Myanmar Be Declared a Failed State? [online], 2023.03.20. Forrás: The Diplomat, [2024.03.31.].

¹³ (1) Az erőszak azonnali megszüntetése. (2) Az összes érintett fél közti konstruktív párbeszéd megteremtése a lakosság érdekét szolgáló békés megoldás megtalálása céljából. (3) Közvetítői szerep betöltése az ASEAN különleges megbízottja által, az ASEAN főtítkárnak segítségével. (4) Humanitárius segítségnyújtás az ASEAN AHA Központja által. (5) A mianmari különleges megbízott és delegációjának mianmari látogatása és minden érintett féllel történő találkozója. Forrás: Chairman's Statement on the ASEAN Leaders' Meeting [online], 2021.04.24. Forrás: asean.org [2024. 04. 10.].

¹⁴ Thaiföld 2022. december 22-én informális találkozót szervezett Bangkokban a junta által kinevezett új mianmari külügyminiszter, Wunna Maung Lwin külügyminiszterrel, azonban az ASEAN részes országai közül csupán Kambodzsa, Vietnám és Laosz képviseltette magát a thai fővárosban megtartott egyeztetőn.

katonai vezetést elítélő véleményen van.¹⁵ Mindez az ASEAN cselekvőképességét leblokkoló állapot azonban teret enged olyan nagyhatalmak számára, mint Kína vagy az Oroszországi Föderáció.¹⁶ Peking kezdetben semlegességre hajló álláspontot képviselt a mianmari konfliktus kapcsán, és bár nyíltan sosem ítélték el a juntát, vagy szólították fel az ország vezetését a polgári kormányzáshoz való visszatérésre, de informális csatornákat nyitottak és tartottak fenn az árnyékkormányként tevékenykedő Nemzeti Egységkormány (National Unity Government – NUG), nyomást gyakoroltak a rezsimre, hogy ne oszlassa fel Aung Szan Szju Kji korábbi államtanácsos pártját, az NLD-t, illetve az Egyesült Államokkal közösen léptek fel Mianmar ENSZ-ben elfoglalt helyének blokkolása érdekében. A kínai külpolitikában Washington Mianmar-politikájának megváltoztatásakor állt be jelentős fordulat. Az Egyesült Államok Biden elnök által 2022. december 23-án aláírt új, Mianmarra vonatkozó törvénye, az ún. Burma Act,¹⁷ amely nem katonai jellegű segítséget irányoz elő a juntaellenes erőknél, valamint a NUG árnyékkormány washingtoni irodanyitása egyértelmű jeleivé váltak az USA mianmari kormányellenes erő mellett kiállásának. A két nagyhatalom szembenállásának egyik „harcterévé” váló Mianmar vonatkozásában ezt követően Kína véget vetett közel két évig tartó viszonylagos távolságtartásának és erőteljesen a junta támogatói közé állt.¹⁸

A fordulat: 1027-es hadművelet elindítása

2023 szeptemberére egyértelművé vált, hogy az ötpontos konszenzus – bár azt a mianmari junta vezetője, Min Aung Hlaning személyesen írta alá 2021 áprilisában – megvalósítása kapcsán előrelépés nem történt, a mianmari vezetés az abban foglaltakat semmilyen formában nem tartotta be, sőt, a katonai junta által elkövetett erőszakos cselekmények és légitámadások állandósult jelleggel folytatódtak. 2023 szeptemberére az akkor már több, mint két és fél éve tartó konfliktus közel 10 ezer civil halálos áldozatot követelt. Többek komoly reményeket fűztek a 2023-as ASEAN-elnökséget betöltő Indonézia szerepéhez a mianmari válság megoldásában, azonban ekkorra már világossá vált, hogy az indonéz elnökségnek szintén nem sikerült átütő eredményt elérnie az ország belpolitikai válságának rendezése kapcsán.¹⁹

Mindazonáltal, ekkorra szintén kikristályosodott, hogy a katonai vezetés mozgástere beszűkült, így nemzetközi partnereinek száma, az általa felügyelt terület mérete (a junta ellen harcoló különböző fegyveres szervezetek közlése szerint az ország vidéki járásainak és falvainak több, mint 50%-ából sikerült kiszorítani a mianmari hadsereg alakulatait) csökkent, valamint anyagi erőforrásai is a kimerülés jeleit mutatták. A belpolitikai vákuum egyre növekvő teret engedett továbbá a határokon átnyúló embercsempészettel foglalkozó bűnözőcsoportok tevékenységének, illetve a kényszermunka terjedésének. Mindezek mellett az ország gazdasága is már csödközeli állapotot mutatott.²⁰

Ezen állapot mellett indította el az Arakan Hadsereg [AA], Mianmari Nemzeti Demokratikus Szövetség Hadsereg [MNDAA] és Ta'ang Nemzeti Felszabadító Hadsereg [TNLA] etnikai fegyveres felkelő csoportokból álló Három Testvériség Szövetség 1027-es hadművelet (*Operation 1027*) elnevezésű összehangolt támadássorozatát a juntaerők ellen. A hadművelet keretében a Szövetség számos észak-mianmari város felett sikeresen átvette a hatalmat, jelentősen meggyengítve a junta katonai erejét és képességeit. A kínai határ közelében – gyakorta civil lakosságot is érintő – hevesebbé vált összecsapások következtében közel félmillió ember kényszerült lakóhelye elhagyására, valamint több száz helyi veszítette életét. A Három Testvériség Szövetség október végén indított offenzívájának keretében a Tatmadaw 2024. április közepére már közel 40 települést és több, mint 500 katonai előőrsöt elveszített. Továbbá, a Szövetség koordinált

¹⁵ Myanmar: ASEAN's Failed '5-Point Consensus' a Year On. [online], 2022.04.22. Forrás: Human Rights Watch [2024.04.01.].

¹⁶ A 2021-es katonai hatalomátvételt követően Mianmar vált Vietnám mellett Moszkva legfontosabb délkelet-ázsiai partnerországává. A SIPRI elemzése szerint 2021 és 2022 között Oroszország vált, Kínát megelőzve Mianmar fő katonai eszközbeszállítójává. A felek egymás kölcsönös elismerését a különböző multilaterális fórumokon (így például az ENSZ keretein belül) a mianmari katonai hatalomátvétel, illetve az ukrajnai konfliktus óta folyamatosan hangoztatják bénítva így ezen szervezetek egységes fellépését. Állandósult jelleggel öltenek továbbá az országok közötti magasszintű politikai, katonai és gazdasági jellegű látogatáscserék.

¹⁷ H.R.5497 - BURMA Act of 2021. [online], 2022. 07. 04. Forrás: www.congress.gov [2024. 04. 10.].

¹⁸ HEIN, By Ye Myo – MYERS, Lucas [2023]: *Is Myanmar the Frontline of a New Cold War?: How America and China Are Reshaping the Burmese Civil War*. [online], 2023. 06. 19. Forrás: Foreign Affairs [2024. 04. 08.].

¹⁹ TARIGAN, Edna – GOMEZ, Jim: *Indonesia's President Admits ASEAN Has Made No Progress on Myanmar Crisis*. [online], 2023.05.11. Forrás: The Diplomat [2024.03.29.].

²⁰ HLAING, Kyaw Hsan – LIN, Naing: *Operation 1027: A Turning Point for Myanmar's Resistance Struggle?* [online] Forrás: The Diplomat. [2024.04.02.].

és összehangolt támadásainak eredményeképpen közel 10 ezer junta katona veszítette életét, szenvedett komoly sérülést, adta meg magát, vagy disszidált.²¹

Kína közvetítői szerepe

Peking a fegyveres harcok erősödésének kezdetétől aktív mediátori szerepet vállalt a konfliktusban, többek között a határmenti kereskedelem zavartalan működésének fenntartása, a határ mentén élő kínai állampolgárok védelme, illetve a Kína által finanszírozott, indiai-óceáni összeköttetést biztosító infrastrukturális projektek biztonságának védelme érdekében. A Három Testvériség hadműveletének kezdetétől a kínai vezetés többször is elégedetlenségének adott hangot a tűzszünet elérésének sikertelensége és a határa mentén zajló, kínai állampolgárok biztonságát is veszélyeztető tűzérési támadásokat követően. Bár Peking tavaly decemberben szintén tűzszünetet jelentett be, azonban a harcok mind Rakhine államban, mind a kínai határ mentén tovább folytatódtak. 2024. január 12-én azonban a komoly kínai közvetítői szerepnek köszönhetően a mianmari katonai junta szóvivője, Zan Min Tun a francia AFP hírügynökségnek adott közleményében bejelentette, hogy a Három Testvériség Szövetség fegyverszünetet kötött a juntaerőkkel a kínai Kunming városában.²²

Thaiföld szerepe

Thaiföld és a 2023 szeptemberében megalakult Srettha Thavisin vezette kormány úgy tűnik, vezető szerepet tölt majd be az ASEAN-tagországok összehangolt fellépésének elősegítésében, valamint a polgárháborús mianmari helyzet megoldásában (főként a határuk mentén uralkodó biztonsági helyzet és határmenti kereskedelme okán) szintén érdekelt szomszédos országok (Kína, India) bevonásában. A thai álláspont szerint a mianmari kérdés megoldásához elengedhetetlen minden érintett szereplő (így mind a katonai junta, mind az etnikai fegyveres felkelőcsoportok) érdekének figyelembevétele, illetve azok aktív bevonása a megoldáskeresésbe. A katonai vezetés bukása könnyen a számos etnikai törésvonallal szabdalt ország különálló államokra történő széteséséhez vezethet. Az ASEAN által kiadott ötponos konszenzus kapcsán elmondta, hogy annak minden pontja nem valósítható meg egyidőben, valamint megfelelő implementációját illetően a szomszédos országokra – így Thaiföldre is – kiemelt felelősség hárul. Bangkok kész mediátori szerepet vállalni a konfliktusban, azonban a megoldásnak a mianmari szereplőktől kell kiindulnia („*must be Myanmar-led solution*”).²³

Az ötponos konszenzus megvalósítása felé vezető úton szintén jelentős szerep jut a Thaiföld által a mianmari kormánnyal szoros együttműködésben elindított „humanitárius folyosó” projektnek (2. pont – konstruktív dialógus a felek között; 4. pont – humanitárius segítség biztosítása). Nepjida múlt hónapban történt beleegyezését követően Bangkok gyors tempóban megkezdte az előkészületeket, így március végén megindult a segélyszállítás Tak tartomány Mae Sot körzetén, a Mae Sot - Myawaddy ellenőrzőponton keresztül. Az első szállítmány keretében négyezer segélycsomag került leszállításra, amelyek 20 ezer fő számára elegendő alapvető élelmiszert tartalmaztak. A projekt implementációjáért a thai és mianmari Vöröskereszt felel.²⁴ Parnpree Bahiddha-Nukara thai miniszterelnök-helyettes, külügyminiszter kifejezte a thaiföldi kormány elkötelezettségét a humanitárius program megvalósítása iránt: a külügyi tárcavezető elmondta, hogy a több, mint kétezer kilométer hosszúságú közös határszakasszal rendelkező szomszédos ország belpolitikai stabilitása fontos a határmenti kereskedelem zavartalan működésének fenntartása érdekében.²⁵ Mindemellett Thaiföld energiaellátása szempontjából is kiemelt érdekük a stabilizáció. A thai

²¹ MORGAN, Mitchels: [Operations 1023 reshapes Myanmar's post-coup war](#). [online], 2023. 11. Forrás: IISS [2024. 04. 10.].

²² Az etnikai fegyveres felkelőcsoportok és juntaerők közötti összecsapások a fegyverszüneti megállapodás megkötése óta is folyamatosak: A Kachin Függetlenségi Hadsereg (KIA), az Arakáni Hadsereg (AA), a Kachin Népvédelmi Erők (KPDF) valamint további ellenálló csapatok március 7-én indították el a kacsini offenzívát, és a KIA állítása szerint a szövetséges ellenálló csoportok az elmúlt 11 napban a rezsím több, mint 20 őrállítását és két zászlóaljparancsnokságot foglaltak el Kachin államban. WEI, Brian: [Myanmar Military Loses Major Bases as KIA Continues Offensive in Kachin State](#). [online], 2024.03.11. Forrás: The Irrawaddy [2024.03.31.].

²³ [Exclusive: Sihasak Phuangketkeow on 'Thai - Myanmar humanitarian initiative'](#) [TV-interjú] [online], 2024. 03.29. Forrás: Thai PBS World Youtube-csatorna [2024.04.02.].

²⁴ [Thailand starts aid deliveries to Myanmar under plan aimed at managing conflict](#). [online], 2024. 03.26. Forrás: Reuters [2024.03.30.].

²⁵ [Govt plans 'aid corridor'](#) [online], 2024.02.10. Forrás: Bangkok Post [2024.04.02.].

állami tulajdonú PTT Pcl. olaj-és gázipari vállalat komoly érdekeltséggel rendelkezik a szomszédos országban: az amerikai Chevron vállalat Mianmarból történő kivonulását követően a Mianmari Olaj-és Gázipari Vállalat (*Myanmar Oil and Gas Enterprise, MOGE*) mellett a thai cég immáron 62,96%-os tulajdoni részesedéssel bír a Yadana földgázmező kitermelésére irányuló projektben.²⁶

Mianmar napjainkban

Szintén a Tatmadaw meggyengülését példázza, hogy a szárazföldi csapatai sikertelensége okán mára egyedül a légitámadások és nagyszámú civil áldozatot követelő szőnyegbombázások révén tud katonai eredményeket felmutatni. Mindezt súlyosbítja a tény, hogy a katonaság körében egyre csökken a morál, sok fiatal katona a szökést választja a harcok helyett. A hivatásos katonahiány ellensúlyozása érdekében a hadvezetés bevezette a 18-35. életévük között lévő férfiak és 18-27. év közötti nők katonai szolgálatát előíró törvényt.²⁷

Mutatja továbbá a mianmari fegyveres erők gyengülését a thaiföldi határtól 14 kilométerre fekvő, a mianmari katonai vezetés kulcsfontosságú bázisának számító, kereskedelmi szempontból kiemelt jelentőségű Myawaddy város felkelő erők általi elfoglalása a Karen Nemzeti Unió (*Karen National Union, KNU*) vezetésével. A 2024. április 9-én indított támadást követően április 12-én a KNU szóvivője megerősítette, hogy a Népi Védelmi Erők (*People's Defense Forces, PDF*) juntaellenes felkelőcsoporttal közösen a Myawaddy városa körüli összes katonai támaszpontot elfoglalták, megadásra kényszerítve a területet védő közel 600 fős junta katonai személyzetet.²⁸ A határvárost ért fegyveres összetűzés a szomszédos Thaiföldre is kiemelt figyelmet irányított, bár Bangkok hivatalosan semleges álláspontot képvisel a mianmari konfliktus kapcsán, a thai kormány a harcok kitörésekor engedélyezte, hogy – a mianmari katonai junta tisztségviselőinek, illetve azok családtagjainak Myawaddy városából történő evakuálásért felelős – Mianmarból érkező repülőgépek szálljanak le a határmentén található Tak Mae Sot körzetében.²⁹ Továbbá, Parnpree Bahiddha-Nukara thaiföldi miniszterelnök-helyettes, külügyminiszter bejelentette, hogy Thaiföld kész befogadni 100 ezer menekültet, akik a mianmari belső harcok elől menekülnek. Srettha Thavisin miniszterelnök, a thai összhaderőnemi parancsnokkal és a szárazföldi erők parancsnokával a mianmari helyzetről tartott közös megbeszélését követően a külügyminiszter elmondta, hogy a kormány megtette a szükséges előkészületeket a menekültek ideiglenes befogadására.³⁰

A jelentős területi veszteségek (Myawaddy városa mellett mind a kínai, mind az indiai határ mentén, illetve az ország nyugati területén fekvő Rakhine állam területén komolyan visszaszorultak a juntaerők)³¹ mellett a juntavezető Min Aung Hlaing tábornokkal szembeni elégedetlenség is egyre nagyobb méretet ölt: a lakosság nagy része megkérdőjelezi a junta által alkalmazott brutalitás szükségességét és Min Aung Hlaing tábornok lassan az ország történelmének egyik legellenzenvesebb vezetőjévé válik.³² Mindazonáltal – ahogyan azt Hun Sen korábbi kambodzsai miniszterelnök Min Aung Hlaingnak írt 2022. augusztus 19-i keltezésű levelében is jelezte – az izolacionizmus nem tűnik a legmegfelelőbb stratégiának egy komoly belbiztonsági, belpolitikai és gazdasági kihívásokkal küzdő ország számára. A volt kambodzsai kormányfő kifejtette, hogy az ASEAN ötponos konszenzusának (5PC) megvalósítása a mianmari vezetés számára is kiemelt fontossággal bír, tekintettel arra, hogy az elhúzódó, megoldás nélküli konfliktus Mianmar ASEAN-ülésekről történő kizárását és végül a jelenlegi árnyékkormány, a Nemzeti Egység Kormány (NUG) elismerését vonhatja maga után.³³ Akkoriban azonban Hun Sen tanácsát a mianmari junta figyelmen kívül

²⁶ [Chevron hands Myanmar gas field stake to junta, Thailand's PTTEP](#). [online], 2024. 04.09. Forrás: Channel News Asia [2024.04.10.].

²⁷ [Myanmar: Young people attempt to flee ahead of conscription order](#). [online], 2024.02.27. Forrás: BBC [2024.04.03.].

²⁸ [Myanmar resistance seizes border town; Thailand braces for refugees](#) [online], 2024.04.12. Forrás: Nikkei Asia [2024.04.14.].

²⁹ [PM Thailand Approves Myanmar Flights for Humanitarian Reasons](#) [TV interjú], 2024.04.09. Forrás: NBT World Youtube-csatorna [2024.04.12.].

³⁰ Myanmar resistance seizes border town; Thailand braces for refugees. i.m.

³¹ [Friss térkép mutatja: tényleg megállíthatatlanul robog az összeomlás felé Peking szövetségese](#). [online], 2024.04.12. Forrás: Portfolio [2024. 04.14.].

³² [Growing Demands for Coup Leader General Min Aung Hlaing to Resign Exposes Internal Splits inside the Junta](#). [online], 2024.01.19. Forrás: Burma News International [2024.03.30.].

³³ [Myanmar eyes return to ASEAN fold](#). [online], 2024.02.13. Forrás: Bangkok Post [2024.03.31.].

hagyta, és az amnesztiára irányuló kambodzsai kérés ellenére több politikai aktivistát is halálra ítélték a levél kézhezvételét követően.³⁴

Az elszigetelődő magatartás azonban némileg változni látszik: a Laosz ASEAN-elnökségének keretében január végén megrendezett Luang Prabang-i informális találkozón Mianmar ismételten képviselve volt, a nem politikai kinevezettnek számító Marlar Than Htike, megbízott külügyi államtitkár által, amely fontos jelentőséggel bír Mianmar ASEAN-tagsága felfüggesztésének megakadályozása kapcsán. A jövőben pedig úgy tűnik, az 5PC megvalósítása felé történő elmozdulás elengedhetetlen lesz annak érdekében, hogy Mianmar ASEAN-tagsága biztosítva legyen.³⁵

Értékelés

Az illegális katonai hatalomátvételt követő három év elteltével a mianmari vezetés úgy tűnik, most kezdi először érzékelni a nemzetközi elszigeteltségből és főként a helyi lakosság elégedetlenségéből fakadó negatív hatásokat rendszere hosszútávú fenntartása szempontjából. A junta feltehetőleg felismerte, hogy jelenleg még kedvező tárgyalási pozícióban van a konfliktus megoldásában érdekelt felekkel történő párbeszéd és tárgyalás elindításához. Ezt támasztja alá a januárban kínai közvetítéssel aláírt tűzszüneti megállapodás a katonai vezetés és a Három Testvériség Szövetség között, a Luang Prabang-i ASEAN informális találkozóra szakmai képviselő delegálása, valamint a szomszédos Thaifölddel elindított aktív együttműködés a humanitárius folyosó felállítása kapcsán. A várakozások szerint – a konfliktus megoldásában egyre jelentősebb szerepet vállaló – Thaifölddel történő közös projekt kivitelezése kiváló tesztként működhet majd a mianmari vezetés nemzetközi közösség felé nyitásával kapcsolatos stratégiájának felmérésére. Amennyiben hatékonyan sikerül a Thaifölddel való együttműködés, az további párbeszédet indíthat el a konfliktusban kulcsszereppel bíró további szereplőkkel is, és hosszútávon megteremtheti Mianmar visszatérésének módját a nemzetközi közösségbe. Azonban e cél érdekében fontos kiindulópont az ötpontos konszenzus sikeres implementációja és ennek mentén az ASEAN felé történő ismételt közeledés, valamint a junta által elkövetett halálos áldozatokat követelő atrocitások befejezése. Mindezek mellett az ASEAN-elnökséget jelenleg betöltő, alapvetően csendes diplomáciára hajló Laosz is komoly kihívással néz szembe a konfliktusban részt vevő összes releváns mianmari belpolitikai szereplő, valamint az ASEAN-tagországok és Mianmar között elindult dialógus konstruktív továbbvitele megfelelő módjának megtalálása kapcsán. Összegzésként azonban elmondható, hogy a 2021 februárját követően a nemzetközi közösség által prioritásként kezelt kérdések listáján némileg háttérbe szorult mianmari konfliktus az elfedettségből ismételten az aktivitás és a regionális érdeklődés központjába kerülés jeleit mutatja.

³⁴ Myanmar: UN Human Rights Chief alarmed at death sentences by secretive military courts. [online], 2022.12.02. Forrás: United Nations Human Rights Office of the High Commissioner [2024.03.20.].

³⁵ Myanmar eyes return to ASEAN fold. i.m.

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2024/6

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta munkatársaink tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszaki kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézetének keretében működő Stratégiai Védelmi Kutatási Program szakpolitikai kutatásokat végez, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet Stratégiai Védelmi Kutatási Program

Szerkesztés és tördelés:
Csiki Varga Tamás

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: jli@uni-nke.hu

2024 – : NKE Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések (ISSN 2063-4862)

2019–2024: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)
2012–2019: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)
2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)
2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)
2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

© Balla Kamilla